

CERCLE I

Working Document 08

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

της :	Γραμματείας
προς :	τον κύκλο συζητήσεων για το Δικαστήριο
Θέμα :	Σχέδιο τελικής έκθεσης του κ. António Vitorino, Προέδρου του κύκλου συζητήσεων

1. Μετά τον καθορισμό του πλαισίου των εργασιών από το Προεδρείο (βλ. Παράρτημα) ο κύκλος συζητήσεων συνεδρίασε τέσσερις φορές και συγκεκριμένα στις 17 και 24 Φεβρουαρίου και στις 3 και 17 Μαρτίου 2003. Άκουσε τον κ. Rodriguez Iglesias, Πρόεδρο του Δικαστηρίου, τον κ. Vesterdorf, Πρόεδρο του Πρωτοδικείου, και αντιπροσωπία του Συμβουλίου Δικηγορικών Συλλόγων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΔΣΕΕ), αποτελούμενη από τον Lord Brennan QC και τους κ. Berrisch, Brouwer, Kahn και Waelbroeck.
2. Κατά την τελευταία συνεδρίαση της 3ης Μαρτίου 2003, ο κύκλος συζητήσεων εξέτασε επίσης το θέμα της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου, μετά τη συγχώνευση των πυλώνων, όσον αφορά τις πράξεις της Ένωσης σε τομείς που υπάγονται στην ΚΕΠΠΑ ¹. Συμφωνήθηκε να συζητηθεί το σημείο αυτό σε χωριστό σημείωμα και να περιληφθούν τα συμπεράσματα της συζήτησης στην παρούσα έκθεση.
3. Ο Πρόεδρος προσπάθησε να λάβει υπόψη του στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό τις διάφορες τάσεις που προέκυψαν στον κύκλο σχετικά με θέματα που περιλαμβάνονται στο πλαίσιο των εργασιών. Τα κατωτέρω συμπεράσματα αναφέρονται κατά σειρά στα σημεία του πλαισίου.

¹ Όσον αφορά τη ΔΕΥ, ο κύκλος σημείωσε δεόντως τις συστάσεις που περιλαμβάνονται στην έκθεση της Ομάδας Χ «Ελευθερία, Ασφάλεια και Δικαιοσύνη».

Σχετικά με το θέμα α) του πλαισίου

4. Ο κύκλος συζήτησε τις διατάξεις της Συνθήκης της Νίκαιας σχετικά με τον αριθμό των δικαστών. Για το Δικαστήριο, που έχει τις εξουσίες εφετείου και συνταγματικού δικαστηρίου, προτάθηκε να περιορισθεί ο αριθμός των δικαστών, αλλά επισημάνθηκε επίσης ότι επιβάλλεται να υπάρχει ένας δικαστής ανά κράτος μέλος. Για το Πρωτοδικείο, που θα πρέπει κανονικά να αναμένει αύξηση των υποθέσεών του, θεωρήθηκε ικανοποιητικό το σύστημα του ενός δικαστή ανά κράτος μέλος «τουλάχιστον». Τα περισσότερα μέλη μάλλον κρίνουν ότι δεν απαιτείται αλλαγή ως προς το σημείο αυτό ¹.
5. Όσον αφορά τη διαδικασία του διορισμού δικαστών και γενικών εισαγγελέων στο Δικαστήριο και το Πρωτοδικείο, ο κύκλος διχάστηκε μεταξύ της διατήρησης του status quo (διορισμού κατόπιν κοινής συμφωνίας των κυβερνήσεων των κρατών μελών) και του διορισμού με πράξη του Συμβουλίου. Κάποια μέλη υποστήριξαν την τελευταία αυτή λύση, ενώ ορισμένα από αυτά έκριναν ότι το Συμβούλιο θα πρέπει να αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία, που θα συνεπάγεται ενδεχομένως λεπτομερέστερη εξέταση των προτεινόμενων υποψηφίων.
6. Επιπλέον, αρκετά μέλη τάχθηκαν υπέρ της εισαγωγής ενός μηχανισμού προεπιλογής με τη μορφή επιτροπής αξιολόγησης, έργο της οποίας θα ήταν να δίνει στο Συμβούλιο και στα κράτη μέλη τη γνώμη της ως προς την καταλληλότητα ενός υποψηφίου για την εκπλήρωση των καθηκόντων για τα οποία θα προοριζόταν. Η επιτροπή αξιολόγησης – που δεν θα πραγματοποιούσε δημόσιες συνεδριάσεις ούτε ακροάσεις – θα μπορούσε να συγκροτείται από πρώην μέλη του Δικαστηρίου και εκπροσώπους των εθνικών ανώτατων δικαστηρίων, ενώ θα ήταν δυνατόν να συνδεθεί με τη διαδικασία και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Θα είχε ίσως μικρότερο ενδιαφέρον η σύσταση της επιτροπής αυτής στην περίπτωση που το Συμβούλιο θα αποφάσιζε με ειδική πλειοψηφία, αλλά θα μπορούσε να συσταθεί ανεξάρτητα από τη φύση της απόφασης (απόφασης του Συμβουλίου ή των κρατών μελών) και τους απαιτούμενους κανόνες ψηφοφορίας. Εάν εφαρμοζόταν το σύστημα αυτό, τα κράτη μέλη θα έδιναν ενδεχομένως περισσότερη προσοχή στην επιλογή των υποψηφίων τους οποίους προτείνουν. Επί του παρόντος ο κύκλος δεν εξέτασε λεπτομερώς κατά πόσον τα κράτη θα πρέπει να συνεχίσουν να προτείνουν έναν ή περισσότερους υποψηφίους.

¹ Εν προκειμένω, πρέπει να εξετασθεί κατά πόσον μετά τη διεύρυνση θα διατηρηθεί ο παρών αριθμός δικαστών (11) στο τμήμα μείζονος συνθέσεως το οποίο συνέστησε η Συνθήκη της Νίκαιας (δεύτερη παράγραφος του άρθρου 16 του Πρωτοκόλλου περί του οργανισμού του Δικαστηρίου).

7. Ο Πρόεδρος προτείνει α) να διατηρηθεί το παρόν σύστημα διορισμού δικαστών και γενικών εισαγγελέων στο Δικαστήριο και δικαστών στο Πρωτοδικείο κατόπιν κοινής συμφωνίας των κυβερνήσεων, β) να συσταθεί μια «επιτροπή αξιολόγησης» προκειμένου να διατυπώνει γνώμη ως προς την καταλληλότητα των υποψηφίων για την εκπλήρωση των καθηκόντων δικαστή ή γενικού εισαγγελέα του Δικαστηρίου ή δικαστή του Πρωτοδικείου και γ) να περιορισθεί κάθε κράτος μέλος σε έναν υποψήφιο.
8. Όσον αφορά τη διάρκεια της θητείας των μελών του Δικαστηρίου, ορισμένοι πρότειναν να αλλάξει το ισχύον σύστημα και να εισαχθεί μη ανανεώσιμη εννεαετής θητεία. Ορισμένα μέλη δήλωσαν ότι θα προτιμούσαν μία μόνο δωδεκαετή θητεία, δεδομένου ότι απαιτείται κάποια προσαρμογή και ότι με θητεία μεγαλύτερης διάρκειας θα εξασφαλιζόταν καλύτερα η σταθερότητα των εργασιών του Δικαστηρίου. Τέλος, κάποια μέλη έκριναν ότι δεν υπάρχει λόγος να αλλάξει το ισχύον σύστημα (ανανεώσιμη εξαετής θητεία).
9. Ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου και ο Πρόεδρος του Πρωτοδικείου, μολονότι προτιμούν το ισχύον σύστημα, φάνηκαν διαλλακτικοί ως προς την ενδεχόμενη αύξηση της διάρκειας της θητείας. Εξέφρασαν προτίμηση για δωδεκαετή θητεία, δεδομένου ότι η μη ανανεώσιμη εννεαετής θητεία θα μπορούσε να δημιουργήσει σοβαρά πρακτικά προβλήματα, εφόσον το ήμισυ των μελών του Δικαστηρίου θα έπρεπε να ανανεώνεται κάθε τεσσεράμισι χρόνια. Ο κύκλος επισήμανε ότι, ιδίως στην περίπτωση μη ανανεώσιμης θητείας, θα έπρεπε να ληφθεί απόφαση σχετικά με τη διάρκεια της θητείας του δικαστή ο οποίος θα αντικαθιστούσε άλλον λόγω θανάτου ή παραίτησης ¹. Επιπλέον, ο διορισμός θα αφορούσε τη συγκεκριμένη θέση και συνεπώς δεν θα αποκλειόταν η δυνατότητα διορισμού γενικού εισαγγελέα ως δικαστή ή αντιστρόφως.
10. Ο κύκλος συμφώνησε ότι στο Σύνταγμα μπορεί να γίνεται διάκριση μεταξύ του συστήματος που διέπει τη διάρκεια της θητείας στο Δικαστήριο αφενός και στο Πρωτοδικείο αφετέρου. Τα περισσότερα μέλη του κύκλου προτιμούν να αυξηθεί η διάρκεια της θητείας των μελών του Δικαστηρίου και να καταστεί η εν λόγω θητεία μη ανανεώσιμη. Ο κύκλος συμφώνησε να διατηρηθεί το ισχύον σύστημα για τους δικαστές του Πρωτοδικείου (ανανεώσιμη εξαετής θητεία).

¹ Είτε η θητεία του θα λήγει ταυτόχρονα με εκείνη του δικαστή τον οποίο αντικαθιστά είτε θα πρέπει να προβλεφθεί ρητά η δυνατότητα ανανέωσής της είτε πάλι η θητεία του αντικαταστάτη θα είναι πλήρης και θα αρχίζει να υπολογίζεται από το διορισμό του.

Σχετικά με το θέμα β) του πλαισίου

11. Ο κύκλος τάχθηκε γενικά υπέρ της τροποποίησης των άρθρων 225α, 229α και 245 ΣΕΚ. Τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να δεχθούν να αποφασίζει το Συμβούλιο με ειδική πλειοψηφία αντί της ομοφωνίας που προβλέπεται επί του παρόντος. Αυτό θα ίσχυε ιδίως για το άρθρο 225α ΣΕΚ, σχετικά με τη σύσταση δικαιοδοτικών τμημάτων.
12. Όσον αφορά το άρθρο 229α ΣΕΚ, τα περισσότερα μέλη τάχθηκαν επίσης κατ' αρχήν υπέρ της εφαρμογής του κανόνα της ειδικής πλειοψηφίας για τις ενέργειες του Συμβουλίου.
13. Τέλος, το άρθρο 245 ΣΕΚ, σχετικά με τον οργανισμό του Δικαστηρίου, προβλέπει προς το παρόν ομόφωνη απόφαση του Συμβουλίου, με εξαίρεση τον Τίτλο Ι του οργανισμού, που μπορεί να τροποποιηθεί μόνο με διαδικασία αναθεώρησης της Συνθήκης. Εν προκειμένω, ο κύκλος τάχθηκε κατ' αρχήν υπέρ της τροποποίησης του άρθρου 245 ΣΕΚ, ώστε το Συμβούλιο να αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία, με εξαίρεση τον Τίτλο Ι και τα γλωσσικά θέματα (άρθρο 64 του οργανισμού) όπου θα αποφασίζει ομόφωνα.

Σχετικά με το θέμα γ) του πλαισίου

14. Όσον αφορά τις ονομασίες του Δικαστηρίου και του Πρωτοδικείου, ο κύκλος έκρινε ότι εκείνη του Δικαστηρίου δεν θα πρέπει να αλλάξει, αλλά απλώς να προσαρμοσθεί στο γεγονός ότι οι «Ευρωπαϊκές Κοινότητες» δεν θα υφίστανται πλέον. Ο κύκλος έλαβε υπόψη του το γεγονός ότι η ονομασία του Δικαστηρίου είναι η ίδια εδώ και πενήντα χρόνια και ότι δεν θα ήταν σκόπιμο να αλλάξει. Το Δικαστήριο θα μπορούσε συνεπώς να αποκαλείται **«Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης»**.
15. Ως προς την ονομασία του Πρωτοδικείου, ο κύκλος σημείωσε ότι, στο προσεχές μέλλον, όταν θα έχουν συσταθεί δικαιοδοτικά τμήματα για ειδικές υποθέσεις, το Πρωτοδικείο δεν θα είναι πάντοτε δικαστήριο πρώτου βαθμού, αλλά θα λαμβάνει και τελεσίδικες αποφάσεις. Κατά συνέπεια, η ονομασία του δεν θα είναι πλέον κατάλληλη. Πάντως, για όλες τις ευθείες αγωγές που δεν θα υπάγονται στη δικαιοδοσία των δικαιοδοτικών τμημάτων, το Πρωτοδικείο θα ενεργεί ως δικαστήριο πρώτου βαθμού. Ο κύκλος τάχθηκε συνεπώς υπέρ της αλλαγής της παρούσας ονομασίας του Πρωτοδικείου, ζητώντας όμως να αποφευχθεί κάθε σύγχυση με το Δικαστήριο. Λαμβανομένων υπόψη των παραγόντων αυτών – καθώς και της ανάγκης να επιλεγεί μια ονομασία που να μη δημιουργεί μεταφραστικές δυσχέρειες – ο Πρόεδρος

πρότεινε «Γενικό Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης», ώστε να εκφράζεται η μελλοντική θέση του οργάνου αυτού ως βασικού, γενικού δικαστηρίου και να είναι σαφής η διάκρισή του από τα «ειδικά δικαστήρια». Ο κύκλος έκρινε ότι θα μπορούσε να ζητηθεί από του γλωσσομαθείς νομικούς να προσαρμόσουν τον τίτλο.

16. Τα δικαιοδοτικά τμήματα που προβλέπονται στο άρθρο 225α εξετάζουν και κρίνουν σε πρώτο βαθμό ορισμένες κατηγορίες αγωγών ή προσφυγών που αφορούν ειδικούς τομείς. Προς το παρόν δεν έχει συσταθεί κανένα τμήμα, σχεδιάζεται όμως ένα για τις αγωγές εργαζομένων στην Ένωση καθώς και άλλο ένα για τα κοινοτικά δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας (διπλώματα ευρεσιτεχνίας). Στο μέλλον ενδέχεται να συσταθούν και άλλα δικαιοδοτικά τμήματα. Θα μπορούσε να διατηρηθεί η παρούσα ονομασία, χωρίς αυτό να εμποδίζει τα τμήματα να αποκαλούνται «δικαστήρια», όπως στην περίπτωση του «Δικαστηρίου Κοινοτικού Διπλώματος Ευρεσιτεχνίας», σύμφωνα με την πολιτική συμφωνία στην οποία κατέληξε το Συμβούλιο στις 3 Μαρτίου 2003. Ωστόσο, θα ήταν ίσως σκοπιμότερο να αποκαλούνται «**ειδικά δικαστήρια**». Η ονομασία αυτή θα παρουσίαζε το πλεονέκτημα να αποφεύγεται, σε ορισμένες γλώσσες, η σύγχυση με τα «τμήματα» τα οποία είναι δυνατόν να συσταθούν από το Δικαστήριο (ή το Πρωτοδικείο) για την εκδίκαση ορισμένων ειδικών περιπτώσεων, όπως στην περίπτωση των ανώτατων δικαστηρίων των κρατών μελών.

Σχετικά με το θέμα δ) του πλαισίου

17. Ως προς το θέμα των ενδεχόμενων τροποποιήσεων της τέταρτης παραγράφου του άρθρου 230 της ΣΕΚ, ο κύκλος συζήτησε διάφορες δυνατές λύσεις βάσει εγγράφου που είχε καταρτίσει η Γραμματεία.
18. Κατά τη συζήτηση διαπιστώθηκε η σαφής διαίρεση του κύκλου σε δύο ομάδες. Κατά τη γνώμη της πρώτης ομάδας, η παρούσα διατύπωση της διάταξης ικανοποιεί τις κύριες απαιτήσεις της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας των δικαιωμάτων των διαδίκων, λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι, στο ισχύον αποκεντρωμένο σύστημα που βασίζεται στην αρχή της επικουρικότητας, τα δικαιώματα των προσώπων καλούνται συνήθως να τα προασπισθούν τα εθνικά δικαστήρια. Κατά συνέπεια, δεν είναι απαραίτητο να αλλάξει κατ' ουσία το τέταρτο εδάφιο του άρθρου 230.
19. Σύμφωνα με τη δεύτερη ομάδα, οι προϋποθέσεις του παραδεκτού που θεσπίζονται στο τέταρτο εδάφιο του άρθρου 230 («το αφορούν άμεσα και ατομικά») για τις προσφυγές προσώπων κατά μέτρων γενικής εφαρμογής είναι πολύ περιοριστικές. Κατά συνέπεια,

ορισμένα μέλη πρότειναν μία από τις εξής λύσεις :

- α) να χωρισθούν οι δύο προϋποθέσεις, ώστε να μην ισχύουν πλέον σωρευτικά,
- β) να αντικατασταθεί το «και ατομικά» από την έκφραση «και επηρεάζουν τη νομική του θέση»,
- γ) να διατηρηθεί η παρούσα διατύπωση και να προστεθεί η φράση «ή κατά μέτρων γενικής εφαρμογής που το αφορούν άμεσα χωρίς να συνεπάγονται τη λήψη εκτελεστικού μέτρου»,
- δ) να διατηρηθεί η παρούσα διατύπωση όσον αφορά τις νομοθετικές πράξεις (νόμους και νόμους-πλαίσια) και να επιτραπεί η παραπομπή στο Δικαστήριο όσον αφορά τις κανονιστικές πράξεις· για τις τελευταίες αυτές θα μπορεί να ασκηθεί προσφυγή εφόσον αφορούν το συγκεκριμένο πρόσωπο άμεσα ή ατομικά,
- ε) όπως ανωτέρω, αλλά να δικαιούται το πρόσωπο αυτό να ασκήσει προσφυγή κατά νομοθετικών πράξεων της Ένωσης που δεν συνεπάγονται τη λήψη εκτελεστικού μέτρου,
- στ) να εισαχθεί ειδικό δικαίωμα άσκησης προσφυγής για την προάσπιση των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

20. Δεδομένου ότι ο κύκλος εξακολουθεί να διχάζεται και προκειμένου να διευκολυνθεί η λήψη απόφασης, ο Πρόεδρος προτείνει την ακόλουθη συμβιβαστική διατύπωση :

«Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο δύναται με τις ίδιες προϋποθέσεις να ασκεί προσφυγή κατά πράξεων που απευθύνονται σε αυτό ή το αφορούν άμεσα και ατομικά καθώς και κατά [πράξεων γενικής εφαρμογής]/[κανονιστικών πράξεων] που το αφορούν άμεσα χωρίς να συνεπάγονται τη λήψη εκτελεστικού μέτρου».

21. Με την προσθήκη των λέξεων «χωρίς να συνεπάγονται τη λήψη εκτελεστικού μέτρου» επιδιώκεται να επεκταθεί το δικαίωμα των μεμονωμένων προσώπων για άσκηση προσφυγής μόνο σε εκείνες τις (προβληματικές) περιπτώσεις όπου το συγκεκριμένο πρόσωπο πρέπει πρώτα να παραβεί το νόμο ώστε να έχει πρόσβαση σε δικαστήριο, είτε η συγκεκριμένη πράξη είναι νομοθετικού είτε κανονιστικού χαρακτήρα. Η διατύπωση αυτή επιτρέπει στα μεμονωμένα πρόσωπα να προσβάλλουν ενώπιον του Δικαστηρίου (Πρωτοδικείου) κανονιστικές πράξεις που περιέχουν, λ.χ., απαγόρευση, αλλά δεν συνεπάγονται τη λήψη εκτελεστικού μέτρου, ώστε το συγκεκριμένο πρόσωπο να μπορεί να ζητήσει την ακύρωση της κανονιστικής πράξης εφόσον είναι σε θέση να αποδείξει ότι τον επηρεάζει άμεσα.
22. Εάν επιλεγούν οι λέξεις «κανονιστική πράξη», εισάγεται διάκριση μεταξύ νομοθετικών και κανονιστικών πράξεων και συνεπώς εφαρμόζεται – όπως είχε προτείνει ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου – περιοριστική προσέγγιση όσον αφορά τις προσφυγές μεμονωμένων προσώπων κατά νομοθετικών πράξεων (ως προς τις οποίες εξακολουθεί να ισχύει η προϋπόθεση «το αφορούν άμεσα και ατομικά») και ανοικτότερη προσέγγιση όσον αφορά τις προσφυγές κατά κανονιστικών πράξεων (μη νομοθετικών πράξεων, κατά την ορολογία του άρθρου 26 του

Συντάγματος), όπου το συγκεκριμένο πρόσωπο πρέπει απλώς να αποδείξει ότι το αφορά άμεσα η πράξη. Η διατύπωση αυτή λαμβάνει επίσης υπόψη τις παρατηρήσεις που διατύπωσε στο πλαίσιο του κύκλου ο Πρόεδρος του Πρωτοδικείου, δεδομένου ότι διατηρεί τις ισχύουσες προϋποθέσεις του παραδεκτού για τις νομοθετικές πράξεις και συνεπώς δεν παρουσιάζει κίνδυνο «οπισθοδρόμησης».

23. Επιπλέον, έπειτα από σχετική πρόταση, ο κύκλος μάλλον θα μπορούσε να δεχθεί μια συντακτική τροποποίηση η οποία δεν μεταβάλλει το πεδίο εφαρμογής του τέταρτου εδαφίου του άρθρου 230, αλλά συνίσταται απλώς στη διαγραφή των λέξεων «αν και εκδίδονται ως κανονισμοί ή αποφάσεις που απευθύνονται σε άλλο πρόσωπο». Ζητήθηκε επίσης να αντικατασταθεί η λέξη «απόφαση» από τη λέξη «πράξη». Οι εν λόγω τροποποιήσεις βασίζονται στη νομολογία του Δικαστηρίου ¹.
24. Όσον αφορά την εφαρμογή του άρθρου 230 ΣΕΚ στους οργανισμούς και τα όργανα της Ένωσης, ο κύκλος σημείωσε ότι γενικά οι συστατικές πράξεις οργανισμών περιέχουν διατάξεις σχετικά με προσφυγές ενώπιον του Δικαστηρίου κατά των νομικών πράξεων που εκδίδουν οι εν λόγω οργανισμοί ². Από την ανάλυση των συστατικών πράξεων προκύπτει ότι υπάρχουν διάφορα είδη διατάξεων :
- το Δικαστήριο είναι αρμόδιο επί προσφυγών που ασκούνται κατά του οργανισμού σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του άρθρου 230 ³,
 - κάθε πράξη του οργανισμού, σιωπηρή ή ρητή, μπορεί να παραπέμπεται ενώπιον της Επιτροπής με σκοπό τον έλεγχο της νομιμότητάς της, η δε απόφαση της Επιτροπής μπορεί να αποτελεί αντικείμενο προσφυγής ακυρώσεως ενώπιον του Δικαστηρίου ⁴,
 - η συστατική πράξη δεν αναφέρει τον έλεγχο της νομιμότητας των πράξεων του οργανισμού ⁵.

¹ Βλ. υπόθεση 60/81, IBM κατά Επιτροπής (Συλλογή 1981, 2639, παράγραφος 9) : «προκειμένου να διαπιστωθεί αν τα εν λόγω μέτρα συνιστούν πράξεις κατά την έννοια του άρθρου 173 είναι αναγκαίο να εξετασθεί η ουσία τους. Σύμφωνα με την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, συνιστά πράξη ή απόφαση, η οποία δύναται να αποτελέσει αντικείμενο προσφυγής ακυρώσεως κατά την έννοια του άρθρου 173 κάθε μέτρο του οποίου τα έννομα αποτελέσματα είναι δεσμευτικά και ικανά να επηρεάσουν τα συμφέροντα του προσφεύγοντος, μεταβάλλοντας κατά τρόπο σαφή τη νομική του θέση. Αντιθέτως, η μορφή υπό την οποία οι εν λόγω πράξεις ή αποφάσεις λαμβάνονται είναι, κατ' αρχήν, αδιάφορη όσον αφορά τη δυνατότητα προσβολής τους με προσφυγή ακυρώσεως».

² Βλ. έγγραφο εργασίας της Γραμματείας σχετικά με το δικαίωμα προσφυγής κατά πράξεων οργανισμών της Ένωσης (WD 9).

³ Όπως στον κανονισμό αριθ. 1035/97 του Συμβουλίου της 2ας Ιουνίου 1997 για την ίδρυση Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου των φαινομένων ρατσισμού και ξενοφοβίας (άρθρο 15) (ΕΕ L 151 της 10.6.1997, σ. 1).

⁴ Βλ. κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2062/94 του Συμβουλίου της 18ης Ιουλίου 1994 σχετικά με την ίδρυση ευρωπαϊκού οργανισμού για την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία (άρθρο 22).

⁵ Βλ. κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1406/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Ιανουαρίου 2002 σχετικά με τη σύσταση ευρωπαϊκού οργανισμού για την ασφάλεια στη θάλασσα.

25. Λόγω των μάλλον ανόμοιων πρακτικών που εφαρμόζονται όσον αφορά τον έλεγχο της νομιμότητας των πράξεων των οργανισμών, η Επιτροπή ¹ συνέστησε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο να τυποποιήσουν τις ρυθμίσεις, ώστε το άρθρο 230 ΣΕΚ να εφαρμόζεται στις προσφυγές κατά πράξεων όλων των οργανισμών. Το επιχείρημα υπέρ της προσέγγισης αυτής είναι ιδίως ότι η αρχή των αποτελεσματικών δικαστικών εγγυήσεων, όπως αναγνωρίζεται από πάγια νομολογία (και περιλαμβάνεται πλέον στο άρθρο 47 του Χάρτη των θεμελιωδών δικαιωμάτων), απαιτεί να εξετάζεται δικαστικώς η νομιμότητα κάθε αμφισβητούμενης πράξης θεσμικού οργάνου, άλλου οργάνου ή οργανισμού. Είναι επίσης αδύνατον να δηλωθεί κατηγορηματικά κατά τη σύσταση ενός οργανισμού ότι αυτός δεν θα προβαίνει σε πράξεις του είδους αυτού, ακόμη και αν ο κανονισμός για τη σύστασή του δεν του παρέχει εξουσία έκδοσης αποφάσεων κατά την τυπική έννοια του όρου.
26. Βάσει των ανωτέρω, ο κύκλος συζητήσεων συνιστά να τροποποιηθεί το άρθρο 230 ΣΕΚ, ώστε να περιλαμβάνει, πέραν των νομικών πράξεων που εκδίδουν τα θεσμικά όργανα, τις ανάλογες πράξεις των *οργάνων και οργανισμών* της Ένωσης. Εξυπακούεται ότι οι προσφυγές κατά οργάνου ή οργανισμού θα είναι παραδεκτές μόνο στην περίπτωση που αυτά έχουν εκδώσει «νομική πράξη», κατά την έννοια της νομολογίας του Δικαστηρίου. Η συστατική πράξη του οργανισμού θα μπορούσε επίσης να περιέχει ειδικές ρυθμίσεις για την άσκηση του ελέγχου επί του συγκεκριμένου οργανισμού ή οργάνου ².

Σχετικά με το θέμα ε) του πλαισίου

27. Όσον αφορά το μηχανισμό κυρώσεων λόγω μη συμμόρφωσης προς απόφαση του Δικαστηρίου, τα μέλη σημείωσαν ότι το ισχύον σύστημα δεν είναι αρκετά αποτελεσματικό, δεδομένου ότι ενδέχεται να παρέλθουν πολλά έτη πριν επιβληθούν οι χρηματικές κυρώσεις στα κράτη για τα οποία το Δικαστήριο διαπιστώνει παράβαση. Τα μέλη του κύκλου συνιστούν, προκειμένου να ενισχυθεί ο μηχανισμός κυρώσεων που προβλέπεται στο άρθρο 228 ΣΕΚ, να καταργηθούν τα δύο στάδια πριν από την προσφυγή στο Δικαστήριο για την επιβολή των κυρώσεων, δηλ. το στάδιο της τυπικής γνωστοποίησης προς το συγκεκριμένο κράτος και το στάδιο της αιτιολογημένης γνώμης της Επιτροπής. Η απευθείας προσφυγή της Επιτροπής ή κράτους μέλους στο Δικαστήριο δεν αποτελεί καινοτομία : προβλέπεται ήδη στη Συνθήκη σε ορισμένες περιπτώσεις, λ.χ. όταν ένα κράτος μέλος ασκεί καταχρηστικώς τις εξαιρέσεις για λόγους άμυνας ή σε καταστάσεις κρίσης (άρθρο 298) ³.

¹ Βλ. COM (2002) 718 final της 11ης Δεκεμβρίου 2002 σχετικά με το πλαίσιο λειτουργίας των ευρωπαϊκών ρυθμιστικών οργανισμών, σ. 14 και 15.

² Ειδικότερα, όσον αφορά τη δυνατότητα που παρέχεται στο Δικαστήριο να ακυρώνει αμφισβητούμενη πράξη (περίπτωση του Κοινοτικού Γραφείου Σημάτων) ή όσον αφορά τα πρόσωπα που δικαιούνται να ασκούν προσφυγές (λ.χ. Κοινοτικό Γραφείο Σημάτων ή Γραφείο Φυτικών Ποικιλιών) ή ως προς την ανάγκη προηγούμενης προσφυγής ενώπιον της Επιτροπής, εάν θεωρηθεί σκόπιμο να επιλεγεί το συγκεκριμένο σύστημα.

³ Βλ. επίσης, κατ' αναλογία, τα άρθρα 95 παράγραφος 9 και 88 παράγραφος 2 ΣΕΚ.

28. Τέλος, υποβλήθηκε εν προκειμένω μια πρόταση που θα μπορούσε ίσως να συνδυασθεί με την προηγούμενη, σύμφωνα με την οποία, στις περιπτώσεις «μη κοινοποίησης» των μέτρων μεταφοράς νόμου-πλαισίου στην εθνική νομοθεσία από τα κράτη μέλη, το Σύνταγμα θα πρέπει να παρέχει στην Επιτροπή τη δυνατότητα να *υποβάλλει ταυτοχρόνως* στο Δικαστήριο (στο πλαίσιο της ίδιας διαδικασίας) αφενός προσφυγή λόγω παράβασης υποχρέωσης σύμφωνα με το άρθρο 226 ΣΕΚ και αφετέρου αίτηση για την επιβολή κύρωσης. Εάν, κατ' αίτηση της Επιτροπής, το Δικαστήριο επιβάλει την κύρωση με την απόφαση επί της προσφυγής λόγω παράβασης, η κύρωση αυτή θα εφαρμόζεται μετά την πάροδο ορισμένης προθεσμίας από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης, εφόσον το καθ' ού κράτος δεν συμμορφώθηκε με την απόφαση του Δικαστηρίου. Κατά τον τρόπο αυτό θα μπορούσε να απλουστευθεί και να επιταχυνθεί η διαδικασία επιβολής κυρώσεων στις περιπτώσεις «μη κοινοποίησης» μέτρου μεταφοράς στην εθνική νομοθεσία¹.

¹ Στην πράξη γίνεται διάκριση μεταξύ των περιπτώσεων «μη κοινοποίησης», όταν, λ.χ. το κράτος μέλος δεν έχει λάβει μέτρο μεταφοράς στην εθνική νομοθεσία, και περιπτώσεων εσφαλμένης μεταφοράς, λ.χ. όταν τα μέτρα μεταφοράς που έλαβε το κράτος μέλος δεν είναι, κατά τη γνώμη της Επιτροπής, σύμφωνα προς την οδηγία (ή το νόμο-πλαίσιο). Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις δεν θα εφαρμόζονται στη δεύτερη περίπτωση.

Διάφορα

Ο κύκλος πρέπει να εκφράσει την άποψή του για την έκταση της δικαιοδοσίας του Δικαστηρίου μετά τη συγχώνευση των πυλώνων και ενδεχομένως για την ενίσχυση του ρόλου της Επιτροπής στη διαδικασία παράβασης καθώς και για την εξασφάλιση της παροχής ένδικων μέσων σε εθνικό επίπεδο, όπως αναφέρεται στο σημείο 18.
